

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında tutulan hasta mahpusların sağlık haklarına erişimi, ulusal ve uluslararası hukuk bağlamında ciddi bir insan hakları meselesidir. Anayasa'nın 17. maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. maddesi ve Birleşmiş Milletler (BM) Mahpusların Tedavi Edilmesi ve Cezaevi Koşullarına İlişkin Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları), mahpusların insan onuruna yakışır bir şekilde tutulmalarını ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin güvence altına alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede, İnsan Hakları Derneği (İHD) raporlarına yansıyan ve Elâzığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Mehdi Boz'un yaşadığı sağlık sorunları ve cezaevi koşulları kamuoyunda büyük endişelere neden olmuştur. Mehdi Boz'un Tiroit Bezi Kanseri, Kalp Hastalığı, Hipertansiyon, Böbreklerde Kist ve Kanama, Mide Ülseri, Huzursuz Bağırsak Sendromu, Prostat ve diş hastalıkları gibi çok sayıda ciddi sağlık sorunu bulunmaktadır. Ancak, kelepçeli muayene dayatmaları, hastane sevklerindeki gecikmeler ve hücre tipi ring araçlarıyla taşınma gibi uygulamalar nedeniyle sağlık hakkına erişimi ciddi biçimde kısıtlanmaktadır.

Anayasa'nın 56. maddesi, devletin herkesin sağlıklı bir yaşam sürmesini sağlamakla yükümlü olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarında, cezaevi koşullarının mahpusun sağlık durumunu tehdit etmesi veya tıbbi tedaviye erişimin sağlanmaması, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağının ihlali olarak değerlendirilmektedir (AİHM, Kudla v. Polonya, 2000; Kalashnikov v. Rusya, 2002). (AİHM, Aydın v. Türkiye, 1997; İlhan v. Türkiye, 2000; Durmuş Kaplan v. Türkiye, 2009)

Buna ek olarak, Mehdi Boz'un infaz süreciyle ilgili yaşadığı hukuki mağduriyetler de dikkat çekicidir. 4 Haziran 2025 tarihinde denetimli serbestlik hakkından yararlanması gerekirken infazının yakıldığı, mahpusun asıl cezasına ek olarak kesinleşmemiş cezaların süreye dahil edilerek yeni bir müddetname gönderildiği ifade edilmektedir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından yeniden yargılama kararı verilmesine rağmen, bu kararın uygulanmadığı belirtilmektedir.

Hasta mahpusların cezaevinde tutulmaları, tedavi süreçlerinin geciktirilmesi ve infaz yakma uygulamaları, hukukun üstünlüğü ve insan hakları bağlamında ciddi sorunlara yol açmaktadır. Aşağıdaki sorulara verilecek yanıtlar, bu konudaki ihlallerin giderilmesi ve hasta mahpusların yaşam hakkının korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Ağır hasta mahpus Mehdi Boz'un sağlık durumu göz önünde bulundurularak, Adli Tıp Kurumu (ATK) veya bağımsız bir sağlık heyeti tarafından tahliye edilmesi yönünde bir değerlendirme yapılmış mıdır veya yapılacak mıdır?
2. Ceza infaz kurumlarında ağır hasta mahpusların tedavi süreçlerinde yaşanan aksaklıkları gidermek için hangi idari ve yasal tedbirler alınmaktadır?
3. Mahpusların kelepçeli muayene uygulamasına maruz bırakılması, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Anayasa'nın kişi hak ve özgürlükleriyle bağdaşmakta mıdır? Bu uygulamanın kaldırılmasına ilişkin bir çalışma yapılacak mıdır?
4. Cezaevinde tıbbi müdahale ihtiyacı olan mahpusların hastane sevk süreçlerinde yaşanan gecikmelerin önüne geçilmesi için hangi mekanizmalar geliştirilmektedir?
5. Mehdi Boz'un infaz sürecinde verilen ek cezalar henüz kesinleşmemişken, denetimli serbestlik hakkının engellenmesi hukuka uygun mudur? Bu kararın dayanağı nedir?
6. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Mehdi Boz'un yeniden yargılanmasına ilişkin kararının uygulanmamasının gerekçesi nedir? Bu kararın yerine getirilmesi için herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
7. Ülkede hasta mahpusların infaz erteleme kararları, bağımsız sağlık kuruluşları tarafından denetlenmekte midir? Adli Tıp Kurumu'nun kararlarının objektifliği ve bağımsızlığı nasıl sağlanmaktadır?
8. Mahpus Mehdi Boz'un infazı yakılmıştır ve ağır bir hastadır. Bu durum göz önünde bulundurularak, tedavi süreci ve sağlık durumu ile ilgili ne gibi adımlar atılacaktır? Ayrıca, tahliye talebiyle ilgili hangi hukuki süreçler işletilmiştir ve bu talep ne aşamadır?